

א) ברכת מו: וְעַשׂ חֲזוּ דעת ר' אליעזר אצל ר' מאיר ק"ל שם דבל שאינו אוכל חולין בטובה וכן איתא בגיטין פא. וכן תמלא שאר גטונים ועי' בתוס' ד"ה כל ובתוס' גיטין פא.
ב) [נפמי"ש תוס'] לניל יי. ד"ה אחרים וע"ש מ"ש על הגליון יתישב גם האלף.
ג) קדושין כ. מ. ע"ש יומא פו: פו. ערכין ל: מ"ק כו.
ד) [מגלה כח: ועס איתא אל תפי הליכות אלף הלכו'].
ה) [ב"מ קז. א.] ע"ז יט: [ע"ש א.] ובעי"נ ללריסי:
ו) אלף לקרא ולף שיהי.
ז) [מנחות א.] אכדת בתולים, א' כ"ה בירושלמי. רש"י,

גליון הש"ס

גמ' דאמר ר' אבהו. ז"ל אבא:

מוסף רש"י

איהוה עם הארץ. נדברו חכמים בבל מקום (ברכות זח.). ולא שימש ת"ח. היא הגמלא התליה כשפלה שחי נומסח לנחי משנה טעס והיו מתאספיס יחד ומקסיס בקך. והיא דמוגיא המנא עסקרו האמוראסיס (סח.). זרע אדם ורוע בהמה. כולמר המתניס והטריס טולס אורעס לפומס ולרבותס (חולין ה.). ולא שרסי פסיעות יש לי. אי סכס צומ המנא כשמינו וליי כלא לניח מדרשך להפסלל (ב"מ קז.). בי רביס חללים הפילה. לטון נפל של מלאו ימיו, כולמר תלמיד של מלאו ימיו כיס מללו (ע"ז יט.). ועצומים כל הרוגיה. המתעמסיס והמתריסיס מתאספיסי מלחורות, והניחו אל דוקן, ועצומים לטון ועולס עיניו (סח.).

תוספות שאניץ

הרי זה בור. בור גורג מעס הארץ. ריטן מנישא לוחש המכשף את לוחשו אינו יודע מה הם ומה פירושה אלך כך משיעהס שובכשפות בא על ידי לחשים: תני תנא אף תא שקלא משמ תלמידי חכמים בתלמוד שונה משנתו אינו יודע מה הוא. ל"ה: איהוה עם הארץ פ"ה שנתחדש על הטהרות ועל המשערות ומחוקק מצעו טמא: כל שאינו קורא ק"ש דהא דרזי לא ידע מידי אבל ידע לקרות וקרא לא עם הארץ הוא דברי ר' מאיר. וי"מ דהך ברייתא מתניא לענין זימון שאין מומנין על עם הארץ. עוד מצד לימוד דמיניא לענין דאמרי' פרק ואלו עוברין שעם הארץ פסול לערות ואין מכריזין על אברותו אבל ק' מההיא דפי' הנוקין (דף ס"א) לקאמר איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטוהרה דברי ר' מאיר והכמיס אומריס כל שאינו מעשר פירותיו ולענין מאי מיתניא אי לענין זימון ליתא דאמרי' בפרק שלשה שאכלו דעם הארץ שאינו מעשר פירותיו דהיינו עם הארץ דרבנן. ואי לענין דמאי ליתא דהא מי שחשוד על טהרות אינו חשוד על הדמאי כדמוכח בפ"ק דיבמות ועוד ק' דר"מ אדרי' מאיר דהבא קאמר דהוי עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטוהרה ויש לומר דההיא דהתם לענין דההיא

שקרא. מקרא: ושנה: משנה: ולא שימש תלמידי חכמים. ללמוד סבבת הגמרא בטעמי המשנה מה הם. רשע הוא שאין מורתו על זוריה וזין ללמוד הימנו שע"י הטעמים יש חילוק באיסור והיתר וזדיני ממונות לזכות ולחייב וצטטרות לטמא ולטהר כדאמר בכמה דוכתי מ"ט אמר מר הכי ומר הכי ולאמר מאי זינייהו איכא זינייהו כך וכך וערוס הוא שהשומע את קולו שונה משניותיו כסבור הוא שבקי בטעמיהס ונוהגין צו כבוד כתלמידי חכמים: **אסמר** גרס: ה"ו ע"ה. שחשוד על המעשרות ועל הטהרות: **צור**. גרוע מעס הארץ: **דוסי**. ואסור לאכול פיתו ויינו דכיון שלא שימש חכמים אינו מקפיד על דברי חכמים לדעתם ולא שנה אלף להראות עלמו כת"ח: **מוגש**. מכסף האוחז את העינים וגונז את הלצנות. ואף זה כן: **רעין**. תרגס חובר חבר (דברים יח) הוא מוגש. לוחש המכסף את לחשיו ואינו מצין מה הם ומה פירושם אלף כך מעשיהס שהמכשפות צא ע"י אותס הלחשים: **פני סנא**. ואף זה תנא שלא שימש בתלמוד שונה משנתו ואינו יודע מה היא: **איהוה עם הארץ**. שנחשד על הטהרות ועל המעשרות ומחוקק מצעו טמא: **כל שאינו קורא ק"ש**. דהא ודאי אינו יודע כלום. אצל יודע לקרות וקורא לא ע"ה הוא: **שזונין הלוכו**. שלא שימש לתלמידי חכמים ולא הקפידו על טעמי המשניות: **הלוכו**. משניות: **פשיטא**. דהכי הוא אלף צמאי נדרשיה אי לאו צבסי: **הספרה לו**. דומה בעינו היתר: **מצלי עולם ס"ד**.

ומה הם גורמינן לאחרים: **שמוינן הלכה מסוך משנסן**. קאמר שמצלין עולם צהוראות טעות דכיון דזין יודעינן טעמי המשנה פעמים גורמינן שמדמינן לה דבר שאינו דומה ועוד יש משניות הרבה (במשניות) לדאמרינן הו מני פלוני הוא ויחדלה היא ולית הלכנא כוותיה ועוד שאינן יודעים צמחוקת תנאים הראשונים הלכה כדברי מי הלכך מורינן הוראות טעות: **הניכוס עולם לו**. השונה הלכות עולם שלו בזכותו: **זייניגסי**. צעלת תפלה: **ואלמנה שוכניס**. צעלת שכניות עולם ומצקרת שכניותיה **תמיד: הרי אלף מצלי עולם**. שאינן אלף נוטפות ומכשפות ומראות עלמן כדצקניות שלא יצדקו אחריהן: **קטן שלף כלו לו חדשיו**. לקמן מפרש: **וקינול שכר מאלמנה**. שהיתה טורחמ עמנה יותר מן הזוך כדי לקבל שכר כדמפרש ואילו למדנו שיטריח אדם עלמו צמנה לקבל שכר יותר: **צראס לריקיס**. לנחול ג"ע: **צראס רשעים**. לירש גיהנס: **שלא יכשלו בני צני אדם**. להפסיד חלקס על ידי מגן עדן ולירש גיהנס: **כי קאמר**. מצלי עולם: **גנון יוחני צב רטיני**. אלמנה מכשפה היתה וכשמגיע עת לידת אשה היתה עוזרת רחמה צמכשפות ולאחר שמצטערת הרבה היתה אומרת אלך ואצקס רחמיס אולי תשמע תפלתי והולכת וסותרת כשפיה והולד יהי יולף פעס אחת יהי לה שכיר יוס צניתה והיא הלכה לנית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין כצלי כמו שהולד מקשקש צמעי האס וצא ופתח את מגופת הכלי והכשפים ילאו והוולד נולד וידעו כי צעלת כשפים היא: **המצעט צרצופיו**. וקרי ליה קטן שלא כלו לו חדשיו על ידי שימיו מתקצרינן כדאמרינן בפרק קמח' דחגיגה (דף ה.): **כי רביס חלויס הפילג**. צאשה זרה משתעי. ותלמיד שאינו נוהג עלמו כשורה קרי ליה נמי הכי: **זה תלמוד שלף הגיע כו'**. הפילה לטון נפל שלא כלו לו חדשיו: **ועצומיס**. לטון עולס עיניו (ישעיה ג) שקוגריס פיהס ואינס מוריס (לזרכי"ו) הוראה:

רבי שמואל בר נחמני אמר ה"ו בור. תימה כמאן ס' ללא כאחרים ולא כר' יהודה לאחרים לא קרו צור יי אלא לשנה ולא קרא ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משוי ליה דאמר צסוף פרק אלו מציאות (ב"מ דף ג.): דדרש ר' יהודה צר אילעאי שמעו דבר ה'

שקרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים: **אתמר קרא ושנה** ולא שימש ת"ח ר' אלעזר **אומר הרי זה עם הארץ ר' שמואל בר נחמני** אהא בר יעקב **אומר הרי זה מגוש אמר רב נחמן בר יצחק** מסתברא כרב אהא בר יעקב **דאמרי אינשי רטיין מגושא** ולא ידע מאי אמר **תני תנא** ולא ידע מאי אמר **ת"ר** ו' **איהוה ע"ה** כל שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית **בברכותיה דברי ר' מאיר** והכ"א כל שאינו מניח תפילין **בן עזאי** אומר כל שאין לו ציצית **בבגדו ר' יונתן בן יוסף** אמר כל שיש לו בנים ואינו מגדלן ללמוד תורה ו' **אחרים אומרים אפילו קורא ושונה** ולא שימש ת"ח והו ע"ה **קרא ולא שנה הרי זה בור לא קרא ולא שנה עליו הכתוב** אומר ו' **זורעתי את בית ישראל** ואת בית יהודה **זרע אדם זורע בהמה:** ו' **ירא את ה' בני ומלך ועם שונים אל תתערב** אמר רבי יצחק **אלו ששונים הלכות פשיטא** מהו דתימא שונין בחטא וכדרב הונא **דאמר רב הונא** כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו קמ"ל **תנא התנאים מבלי עולם מבלי עולם ס"ד** אמר רבינא שמורין הלכה מתוך משנתן **תניא נמי הכי א"ר יהושע** וכי מבלי עולם הן והלא מיישבי עולם הן שנאמר **הליכות עולם לו אלא שמורין הלכה מתוך משנתן:** אשה פרושה וכו': **ת"ר בתולה צליינית** ואלמנה שובבית וקטן שלא כלו לו חדשיו הרי אלו מבלי עולם איני והאמר רבי יוחנן למדנו יראת חטא מבתולה וקיבול שכר מאלמנה יראת חטא מבתולה **דר' יוחנן שמעה לההיא בתולה דנפלה אאפה וקאמרה רבש"ע בראת גן עדן ובראת גיהנם בראת צדיקים ובראת רשעים** יהי רצון מלפניך שלא יכשלו בי בני אדם **קיבול שכר מאלמנה** דההיא אלמנה דהואי בי כנישתא בשיבכותה כל יומא הות אתיא ומצלה בי מדרשיה **דר' יוחנן אמר לה בתי לא בית הכנסת בשיבכותך אמרה ליה רבי ולא** ו' **שכר פסיעות יש לי בי קאמר כגון יוחני בת רטיבי מאי קטן שלא כלו לו חדשיו הכא תרגימו זה ת"ח המבעט**

ברבותיו רבי אבא אמר זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה ו' **דא"ר אבהו אמר רב הונא אמר רב מאי דכתיב** ו' **כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה** כי רבים חללים הפילה ו' **זה ת"ח שלא הגיע להוראה ומורה ועצומים כל הרוגיה** יזה ת"ח שהגיע להוראה ואינו מורה ועד

כב.

רבי שמואל בר נחמני אמר ה"ו בור. תימה כמאן ס' ללא כאחרים ולא כר' יהודה לאחרים לא קרו צור יי אלא לשנה ולא קרא ור' יהודה אפי' עם הארץ לא משוי ליה דאמר צסוף פרק אלו מציאות (ב"מ דף ג.): דדרש ר' יהודה צר אילעאי שמעו דבר ה' החרדים אל דצרו וגו' החרדים אל דצרו אלו תלמידי חכמים אחיסם אלו צעלי מקרא שנאיכס אלו צעלי משנה מנדיכס אלו עם הארץ אלמא דצעלי משנה או צעלי מקרא לאו צכלל ע"ה נינהו: **ברך שאינו קורא ק"ש שחרית וערבית דברי ר"מ**. תימה לר"י **דאמר צפ' הניוקין** (גיטין דף פא.) **וצפ' ג' שאלכו** (ברכות דף מו:.) **איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חולין בטוהרה דברי ר"מ** ופירש הדרבה ענייני עם הארץ הן יש שאין מקצלין ממנו עדות כדאמרינן **צפ' אלו עוברין** (פסחים דף מט:.) **ששה דברים נאמרו צעס הארץ איין מקצלין מהן עדות וכו' וצפ' חומר צקודש** (מגיגה דף כג.) כמאן מקצלין סהדומא מעס הארץ כר' יוסי ויש כשר לענין עדות ומשד על הטהרות ועל המעשרות או לענין זימון או לענין שביעת א"נ לענין דברים שאינן נחקין אלף מן המומחה כדאיתא **צפ' שני דמסכת ע"ז** (דף טו:.) **בירושלמי** אשה פרושה זו היא שישבת ומלעצת דצברי תורה ותאמר אלי תצא וישכב עמך צלילה הוא א"ר אצבו כציכול היה צמחשבה הוא לצדו יודע שלא עלתה על דעתה אלף צציל להעמיד צצטיס הסיפוי עליהס צמולתא זיימנית ט) **ואלמנה שוכניס** ו' **מני חגלה נסכת שם ציט** ומינוק שהוא עולה לחדשיו (צמולה זיימנית מציימה אוצדת צמוליה ומינוק שהוא עולה לחדשיו) ר' חלקיה צצס ר' סימון זה שהוא גדול צמורה שלא צפיקרו ומציה את הגדולים ממנו א"ר יוסי זהו שצן תשע ואצברו נראה כצן י"צ והוא צא על אחת מכל העריות האמורות צמורה והן צמות על ידו והוא פטור רצי פירש מציימה אוצדת צמוליה מחמת צומות צמוליה נוסרות אצל מורי אחי הרב ר"מ פי' עושה חסידה ומתפללת כדגרסינן בגמ' **ידין צליינית** וכאלו כמה ועושה תעניות שמהא נענת בתפלתה ואינה עושה אלף לנגז את העין שלא יצדקו אחריה ומנהה ואוצדת צמוליה:

עזר

תוס' שאניץ (המשך)
אלו עוברין מיתניא. ואורי' דההיא דהניוקין (ט) דההיא דנחמני לעם הארץ בנות חברים גדולות ופוסקין להם על גנת שלא תעשה על גבוי טהרות רישבי'א' אין צורך לפסוק שאפי' לא פסק עמו כן הדין שלא תעשה על גבוי טהרות אלא בפירשות אחר תיהגו גם כשהיא תחתיו. ואחר כך שונה פירשתי איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטוהרה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים כל שאינו מעשר פירותיו וה"ק איהוה עם הארץ שישאנו לו חבר בחו בזה הענין שמתגורר טהרה תחתיו כל שאינו אוכל כו'. וחכמים אומרים אפי' למי שאינו מעשר פירותיו משיאי לו בת חבר: אחרים אומרים אפי' קרא ושנה משמע מהכא דאחרים לא הוי ר' מאיר ואצ"ג דבבבליה תלמודא אמרי' מאן אחרים ר' מאיר נ"ל דברוב מקומות הוו אחרים ר' מאיר כדאמרינן מאן יש אומרים ר' נתן ובפ"ק דיבטין גר' (ג) יש אומרים לא היינו ר' מאיר אלא ר' נתן דברוב המקומות יש אומרים היינו ר' נתן: המורים הלכה מתוך משנתם שמבליס עולם בהוראת טעות דכיון דאינס יודיעס טעס המשנה מרמים להס דבר שאינו דומה. ויש אומרי' משניות הרבה דאמר הא מני פלוני היא ויתירא היא ולית הלכתא כותיה ומורים בטעות ל"ה: בתולה צליינית בעלת תפלות שכינת הולכת ומבקרת שכינותיה תמיד שאינן אלא מנאפות ומכשפות ומראות עצמן בעדקניות שלא יבדקו אחריהן ל"ה. כגון יוחני בת רטיבי פ"ה אלמנה מכשפנית היתה וכשמגיע עת לדת האשה עוצרת האשה בכשפות ולאחר שמצטערת האשה הרבה היתה אומרת אלך ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופתחת הכלי שחיו השכפים בתוכו וסותרת הכשפים ואו הולד יוצא. פעס אחת היה לה שכיר יוס בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקש בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המכבט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרינן כדאמי' פ"ק דחגיגה.

עין משפט ונר מצוה

כב א מ"י פ"ה מהלכות מ"ח הלכה ד [ופ"כ מהל' סנהדרין הל' ח] טו"ש"ע י"ד סימן רנב ספיק יג:
כב ב מ"י שס [וסס] טו"ש"ע שס ספיק יד:

תורה אור השלם

- דב' ימים באים באם יי וְיַרְעֵתִי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה וְיָרַע אִימֵן וְיָרַע בְּהֵמָה: ירמיהו לא כו
- א"ת א"ת יי בני ומלך עם שונים אל תתערב: משלי כו כא
- עמד וּמַדְר אַרְץ רָאָה וְחַמֵּר גּוֹיִם וְתַפְצֵצוּ הָרָרִי עַד שְׁבוּתָם אֶל תַּחְבֵּרָם: עזרא
- פי רביס חללים הפילה וְעַצְמוֹס כָּל הָרִיקָה: משלי כו כז

תוס' שאניץ (המשך)

אלו עוברין מיתניא. ואורי' דההיא דהניוקין (ט) דההיא דנחמני לעם הארץ בנות חברים גדולות ופוסקין להם על גנת שלא תעשה על גבוי טהרות רישבי'א' אין צורך לפסוק שאפי' לא פסק עמו כן הדין שלא תעשה על גבוי טהרות אלא בפירשות אחר תיהגו גם כשהיא תחתיו. ואחר כך שונה פירשתי איהוה עם הארץ כל שאינו אוכל חוליו בטוהרה דברי ר' מאיר וחכמים אומרים כל שאינו מעשר פירותיו וה"ק איהוה עם הארץ שישאנו לו חבר בחו בזה הענין שמתגורר טהרה תחתיו כל שאינו אוכל כו'. וחכמים אומרים אפי' למי שאינו מעשר פירותיו משיאי לו בת חבר: אחרים אומרים אפי' קרא ושנה משמע מהכא דאחרים לא הוי ר' מאיר ואצ"ג דבבבליה תלמודא אמרי' מאן אחרים ר' מאיר נ"ל דברוב מקומות הוו אחרים ר' מאיר כדאמרינן מאן יש אומרים ר' נתן ובפ"ק דיבטין גר' (ג) יש אומרים לא היינו ר' מאיר אלא ר' נתן דברוב המקומות יש אומרים היינו ר' נתן: המורים הלכה מתוך משנתם שמבליס עולם בהוראת טעות דכיון דאינס יודיעס טעס המשנה מרמים להס דבר שאינו דומה. ויש אומרי' משניות הרבה דאמר הא מני פלוני היא ויתירא היא ולית הלכתא כותיה ומורים בטעות ל"ה: בתולה צליינית בעלת תפלות שכינת הולכת ומבקרת שכינותיה תמיד שאינן אלא מנאפות ומכשפות ומראות עצמן בעדקניות שלא יבדקו אחריהן ל"ה. כגון יוחני בת רטיבי פ"ה אלמנה מכשפנית היתה וכשמגיע עת לדת האשה עוצרת האשה בכשפות ולאחר שמצטערת האשה הרבה היתה אומרת אלך ואבקש אולי תשמע תפלתי והולכת ופתחת הכלי שחיו השכפים בתוכו וסותרת הכשפים ואו הולד יוצא. פעס אחת היה לה שכיר יוס בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מקשקש בתוך הכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא השכיר וסתר את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כל העולם כי בעלת כשפים היא ל"ה: המכבט ברבותיו וקרי ליה קטן שלא כלו חדשיו על ידי שימיו מתקצרינן כדאמי' פ"ק דחגיגה.

^[1] ז"ל אבא:
א) ברכת מו: וְעַשׂ חֲזוּ דעת ר' אליעזר אצל ר' מאיר ק"ל שם דבל שאינו אוכל חולין בטובה וכן איתא בגיטין פא. וכן תמלא שאר גטונים ועי' בתוס' ד"ה כל ובתוס' גיטין פא.
ב) [נפמי"ש תוס'] לניל יי. ד"ה אחרים וע"ש מ"ש על הגליון יתישב גם האלף.
ג) קדושין כ. מ. ע"ש יומא פו: פו. ערכין ל: מ"ק כו.
ד) [מגלה כח: ועס איתא אל תפי הליכות אלף הלכו'].
ה) [ב"מ קז. א.] ע"ז יט: [ע"ש א.] ובעי"נ ללריסי:
ו) אלף לקרא ולף שיהי.
ז) [מנחות א.] אכדת בתולים, א' כ"ה בירושלמי. רש"י,

^[2] ז"ל אבא:
א) ברכת מו: וְעַשׂ חֲזוּ דעת ר' אליעזר אצל ר' מאיר ק"ל שם דבל שאינו אוכל חולין בטובה וכן איתא בגיטין פא. וכן תמלא שאר גטונים ועי' בתוס' ד"ה כל ובתוס' גיטין פא.
ב) [נפמי"ש תוס'] לניל יי. ד"ה אחרים וע"ש מ"ש על הגליון יתישב גם האלף.
ג) קדושין כ. מ. ע"ש יומא פו: פו. ערכין ל: מ"ק כו.
ד) [מגלה כח: ועס איתא אל תפי הליכות אלף הלכו'].
ה) [ב"מ קז. א.] ע"ז יט: [ע"ש א.] ובעי"נ ללריסי:
ו) אלף לקרא ולף שיהי.
ז) [מנחות א.] אכדת בתולים, א' כ"ה בירושלמי. רש"י,

עין משפט
גד מצוה

כב:

היה נוטל פרק שלישי סוטה

ועד כמה עד ארבעין שנין. פי' משנה שהתחיל ללמוד עד ארבעים שנה ולא משנה שנולד כדאמרינן בפ"ק דמסכת ע"ז (דף ה:) ולא נתן ה' לכם לב לדעת עד היום הזה ש"מ לא קאים איניש אדעתיה דרביה עד ארבעין שנין וזה היה ממתן תורה עד מ' שנה שאז התחילו ללמוד: **בשורין**. רש"י פי' אם שזה לגדול העיר בחכמה מותר להורות קשה לר"י מפרק הרואה (ברכות דף סג.) דאמר אב"י צאתה דלית גבר תמן לא מיהוי גבר פשיטא לא כריכה דשורין אלמא היכא דשורין איין לו לקפוץ להוראה להכי מסתברא הכא לפרש והא רבה דלורי והוא לא הגיע להוראה שכל ימיו לא היה אלא מ' שנה בשורין הא דאמר שאין לו להורות עד ארבעין שנין היינו כששזה לגדול העיר בחכמה וגדול העיר הגיע להוראה הלך כיון שיש שם חכם כמותו הגיע להוראה בשנים והוא לא הגיע לשני הוראה אין לו להורות לפניו אבל אם גדול העיר הוא בחכמה אע"ג שלא הגיע לכלל שנים מורה ורבה גדול העיר בחכמה היה אבל ר"י פי' ההוא דפרק הרואה דמיירי צאדס שנתנס לעיר שיש שם חכם מורה תמן לא מהוי גבר אפי' בשורין אבל אם הוא קצוב צעיר כמותו וזהו לו בחכמה מותר לו להורות כמו שפי' רש"י ור"ח פי' התם צאתה דלית גבר ממונה משתדל בצרכי ציבור לא תקפוץ לתוך סדרות אפי' בשורין ולפי' לא מיירי צבוראה:

פּרוש מאהבה פרוש מיראה. צירושל' פרק הרואה עשה מאהבה ועשה מיראה עשה מאהבה שאס צאת לשנוא דע שאמה אוהבו ואין אוהב שונא עשה מיראה שאס צאת לבעוט דע שאמה ירא ואין ירא מצטט: בצעה פרושין הן פרוש שכמי וכו' פרוש מן הנכייה כו' פרוש שכמי טעון מנזומיה על כתפיה פרוש נקפי אקין לי ואני עזב מנה פרוש קיזאי עזב חדא חובה ומדא מנה ומקי חדא צדא פרוש מן הנכייה מאי דלית לי אלא מנכה ועזב מנות פרוש אדע חובתי ואעשה הי דא חובתי ואלו כצרכיה דכתיב (ישעיה מל) זרע אברהם אוהבי אין לך חביב מכולם אלא פרוש אהבה כצרכיה: **לעולם יעסוק אדם ברוח אדם** בתורה ובמצות אע"פ שלא לשמה. ואי קשיא הא אמרינן בפ"ק דמענית (דף י.) כל העוסק צמורה שלא לשמה נעשית לו סס המות וצשליה פרק היה קורא צמסכת ברכות (דף י.) כל העוסק צמורה שלא לשמה נוח לו שלא נצרא נראה לתוך עוסק שלא לשמה כגון מיראת היסורין כי הכל ומאהבת קיבול פרס שאינו ממכוין להשלים רצון יוצרו שזיחו על כך אלא להנאתו כדאמרינן בפ"ק דמסכת ע"ז (דף ט.) צמלותיו חפץ מאלד ולא בשכר מלותיו והיינו דמתן (אבות פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס וכי הא דאמר צב' עגלה ערופה (לקמן מ.) ואיתא צבזיר פרק מי שאמר הריני נזיר (דף ג:) ובפרק צמרא דהוריות (דף י:) לעולם יעסוק אדם וכו' שצשכר מ"צ קרצנות שהקריב צלק וזה ויתא ממנו רות גם הוא נתכוין להנאתו שהעלה קרבן לשם להשלים חפציו צשכרו ולא לשם שמים וכדאמר' פ"ק דר"ה (דף ז.) האומר סלע זו ללדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז לדיק אמור אצל ההיא שלא לשמה דמענית ומס' ברכות אינו עוסק צמורה כדי לקיים לא מאהבה ולא מיראה אלא להוסיף על חטאתו פשע שמתא שגגות נעשו לו ודונות שאע"פ שידע שעובר לא מנע מכל תאות לבו כדמפרש התם (ברכות י.) תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים וצועט צאציו וצאמו וצברו או צמי שגדול הימנו שגאמר ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם לעושים לשמה: **אל"ף שמנחותיהם נשרפות**. תימה אמאי לא חשיב נמי מת הוא או שמתה היא דאמר' בפ"ק (נעיל דף י.) דנשרפת וליכא למימר דוקא היינו לאחר שקידש הקומץ דתמי' לעיל אבל הכא לא חשיב אלא הנשרפת משקדשה בכלי דה"ה אם משקדשה בכלי דנשרפת ואיידי דקתני סיפא קירב הקומץ דנאכלת נקט רישא קידש הקומץ ורבותא נקט אע"פ דכבר קדוש וקרוב להקרבה טפי מקידשה בכלי אפי"ה נשרפת: **ו"שבע"ה בא** ע"ה ברדך. תימה לר"י אמאי נשרפת כיון דצדך צא עליה היינו קודס שתקדוש וכיון דאין המיס צודקין אותה דאמר ונקא האיש מעון צומן שהאיש מנוקה מעון וכו' מיגלי מילתא למפרע דכי קדוש צטעות קדוש כדאמרינן גבי ושבאו לה עדים שהיא טמאה דהואיל ולא לצדוק עומדת ולא ראויה לנמחה לא היתה ראויה לכלי ואין כלי שרת מקדשין אלא צראוי להן ונראה דדוקא לגבי צבאו לה עדים שייך למימר הכי משום דמנחה צברר עון וכשם שם עדים הרי העון מצובר וא"ל צירור אבל הכא שצא עליה צדך שצריך לצבר אע"ג דאין המיס צודקין כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מאחר שלא נתצבר העון ולא היו אלא כמו שנשאו ונתנו צה מוזרות צלצנה קודס לכן דאין המיס צודקין ואפ"ה מנחה שפיר קדוש והאי דלא חשיב צמתני' מנחת ארוסה ושומרת יבס אלמנה לכ"ג מפני שידוע פסול שלהן שאינן נצדקות ואין מציאין אותם לשמות:

ועד כמה. הוי ראי להוראה: והא רבה אורי. וכל שנותיו אינן אלא מ' כדאמר' צר"ה (דף י.) רבה ואב"י מדצית עלי קאתו כו': **בשורין**. אם שזה לגדול העיר בחכמה מותר להורות או שאין זקן ממנו צעיר: **פרוש שיכמי פרוש נקפי פרוש קיזאי פרוש מדויא**. כולאו

מפרש להו: **מעשה שם**. שמלו שלא לשם שמים אף זה מעשיו להנאתו שיכבדוהו בני אדם ולא לשם שמים: **המניקף רגליו**. מהלך צשפלות עקב צלד גדול ואינו מרים רגליו מן הארץ ומתוך כך מנקף אצבעותיו בצבנים: **מקיז דס לכתלים**. עושה עצמו כעוצם עיניו שלא יסתכל צנשים ומתוך כך מכה ראשו צבותל והדס יואל: **דמשפע**. הולך כפוף: כי **מדויא**. צוכנא עשוי כמקצת וראשו כפוף: **פרוש מה חובסי ואעשה**. למדויי מה עלי לעשות ואעשה: הא **מעלוסא היא**. אם אינו בקי צאסורין ודקדוקי מצות וצא ללמוד: **מה חובסי טו ואעשה**. מה(ה) לעשות עוד ולא עשימי ומראה עצמו כאלו קיים את הכל: **פרוש מאהבה**. מאהבת שכר המלות (ה) ולא לאהבת מצות הצורא: **מיראה**. של עונשין. אלא מה על האדם לעשות מאהבת השי" כאשר כוונו ה' אלהינו וסוף השכר לצא: **דמטמרא מטמרא לו**. הנסמרות נסמרות מצני אדם והגלויות גלויות ומ"מ לצ"ד הגדול כולם גלויות והוא יפרע מן המתסכים צטעליות ומרלין עצנן כפרושין ואינן פרושין: **אל ספיראי מן הפרושין**. שהפרושין היו שונאין אותם לפי שהרג מן החכמים הרבה ורופו להיות צדוקי כדאמר צקדושין (דף י.) וכשמת היתה אשתו יראה מהן שלא יעצירו המלוכה מצניה והיתה אומרת לו לצקש מלפניהם עליה ואמר לה אל תמיראי מן הפרושין שצדיקים הן ולא יגמלוך רעה ולא לצניך שלא חטאו להם: **ולא ממי שאינן פרושין**. שסם אוהבי: **אלא מן הצנועים**. כלומר שאין מראיתם כתולדותם אלא צבועין מצחוץ ואין תוכן צכרס: **שמעשיהם נמעשה זמרי**. שהן רשעים ומצקשים שכר צפנתס

אומרים לצביות לצכדן צפנתס. ואיכא דמפרש לה לענין צניעותא: **בתנ"י הכי היא ככל המנוחס**. שנטמאו עד שלא קדשה צכלי: **וספדה**. ותאלא לחולין ומהמענות יקנה אחרת: **וספרף**. שקדשה קדושת הגוף ואינה יואלה עוד לחולין:

ובל צמורה שלא לשמה נעשית לו סס המות וצשליה פרק היה קורא צמסכת ברכות (דף י.) כל העוסק צמורה שלא לשמה נוח לו שלא נצרא נראה לתוך עוסק שלא לשמה כגון מיראת היסורין כי הכל ומאהבת קיבול פרס שאינו ממכוין להשלים רצון יוצרו שזיחו על כך אלא להנאתו כדאמרינן בפ"ק דמסכת ע"ז (דף ט.) צמלותיו חפץ מאלד ולא בשכר מלותיו והיינו דמתן (אבות פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס וכי הא דאמר צב' עגלה ערופה (לקמן מ.) ואיתא צבזיר פרק מי שאמר הריני נזיר (דף ג:) ובפרק צמרא דהוריות (דף י:) לעולם יעסוק אדם וכו' שצשכר מ"צ קרצנות שהקריב צלק וזה ויתא ממנו רות גם הוא נתכוין להנאתו שהעלה קרבן לשם להשלים חפציו צשכרו ולא לשם שמים וכדאמר' פ"ק דר"ה (דף ז.) האומר סלע זו ללדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז לדיק אמור אצל ההיא שלא לשמה דמענית ומס' ברכות אינו עוסק צמורה כדי לקיים לא מאהבה ולא מיראה אלא להוסיף על חטאתו פשע שמתא שגגות נעשו לו ודונות שאע"פ שידע שעובר לא מנע מכל תאות לבו כדמפרש התם (ברכות י.) תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ומשמש תלמידי חכמים וצועט צאציו וצאמו וצברו או צמי שגדול הימנו שגאמר ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם לעושים לשמה: **אל"ף שמנחותיהם נשרפות**. תימה אמאי לא חשיב נמי מת הוא או שמתה היא דאמר' בפ"ק (נעיל דף י.) דנשרפת וליכא למימר דוקא היינו לאחר שקידש הקומץ דתמי' לעיל אבל הכא לא חשיב אלא הנשרפת משקדשה בכלי דה"ה אם משקדשה בכלי דנשרפת ואיידי דקתני סיפא קירב הקומץ דנאכלת נקט רישא קידש הקומץ ורבותא נקט אע"פ דכבר קדוש וקרוב להקרבה טפי מקידשה בכלי אפי"ה נשרפת: **ו"שבע"ה בא** ע"ה ברדך. תימה לר"י אמאי נשרפת כיון דצדך צא עליה היינו קודס שתקדוש וכיון דאין המיס צודקין אותה דאמר ונקא האיש מעון צומן שהאיש מנוקה מעון וכו' מיגלי מילתא למפרע דכי קדוש צטעות קדוש כדאמרינן גבי ושבאו לה עדים שהיא טמאה דהואיל ולא לצדוק עומדת ולא ראויה לנמחה לא היתה ראויה לכלי ואין כלי שרת מקדשין אלא צראוי להן ונראה דדוקא לגבי צבאו לה עדים שייך למימר הכי משום דמנחה צברר עון וכשם שם עדים הרי העון מצובר וא"ל צירור אבל הכא שצא עליה צדך שצריך לצבר אע"ג דאין המיס צודקין כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מאחר שלא נתצבר העון ולא היו אלא כמו שנשאו ונתנו צה מוזרות צלצנה קודס לכן דאין המיס צודקין ואפ"ה מנחה שפיר קדוש והאי דלא חשיב צמתני' מנחת ארוסה ושומרת יבס אלמנה לכ"ג מפני שידוע פסול שלהן שאינן נצדקות ואין מציאין אותם לשמות:

האומרת

מסורת הש"ם

א) [צב"ז יט: אמת רבא ע"ש פד"ש"ן.] ב) סנהדרין קה: פסחים נ: ערבן טו: לקמן מ. הורות י: מיר כג.: א) נעיל ו. כ. ד.) פי' ממשך גונו, ט) [נעיל ו.], טס:) [נעיל.], צע"י נספ: ע"ל, ט) [ונ"י מוספות ברכות ז. ד"ה העשה ו"י ומה ש"ש צלצו.] י) [שיך לג' שאת"ן.] ט) [לקמן כח.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה פרוש וכו' שכן נמלאת כ"צ עין פ"פ כסם דף לא:

גליון הש"ם

גבי' ת"ד שבקה פרושים הן עיין צירושלמי פי"ע דבכית ע"ה דמתני' מייד אדם לצרך על הרעה:

חוס' שאנין (המשך)

יצורו הוי מפליותא ביותר עוד יש פרוש מאהבה ומיראה דהוי מפליא כגון גותן צדקה בשביל שיחיו בניו ובנותיו ואינו מתחרט כשלא באו תאותו והיינו פרוש מאהבה ופרוש מיראת עונשין שלא יהיו בניו ובנותיו ירגי' הוי מפליותא כיון שאינו מתחרט ופירושא דהכא מאהבה ומיראה מיירי כשמתחרטין אם לא תמלא תאותן דהשתא הוי תרתי גוונא דמאהבה ומיראה למפליותא זה למעלה מזה כדפי' והשלישי דהכא אינו מכלל מקום יעסוק בו. והא דאמר בירושלמי פירושא פרוש מאהבה כאברהם פרוש מתחרט אלא מיראת עונשין על תלמוד שלנו אך ק' מההיא דאמר בפי' החולק מפני מה גרים מעונים בזמן הזה ר' יוסי אומר לפי שאינן עושין מאהבת המקום אלא מיראת עונשין ולא היו חוששין לעשות אם לא דוראגים מן העונשין כי ביותר קשה להם להכנס בעול המצות (א) ולפי' היו גריעותא כיון דאין מקבלין עליהן עול מלכות שמים מאהבה ועל ידי יסורין באין עליהן. לעולם יעסוק אדם בתורה שלא לשמה פי' כדפי' בפי' מקום שנהגו: א"ל ינאי מלכא לדביהתו אל תתיראי מן הפרושין פי"ה שויתה אשתו יראה מן הפרושין ב) שלא יגמלו עליך רעה ולא לבניך שלא חטאו להם ולא ממי שאינן פרושין לפי שהן אוהבי אלא מן הצבועין כלומר שאין מראיתם כתולדותם אלא צבועין מבחוץ ואית דפרשי ליענין

א) אולי צ"ל וי"ל דמי"ה הוי גריעותא.

ב) ואי"ל שאל תמיראי מהם שלא יגמלך רעה.